

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 "
Negyed évre	3 "
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre	2 "

Felelős szerkesztő és laptulajdonos

SZATHMÁRY ZOLTÁNSzerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca
fődszint balra, (Piac felől 3-ik ajtó).Hirdetések feladhatók a Horovitz-nyomdában, és a
„Debreczen” kiadóhivatalában Darabos-u. 7.**Diadalmas előretörés**

indult meg az északi harctéren minden vonalon. — A magyar harc vitézségnek, a kiváló hadi erényeknek egyetlen jelszava van csupán: Előre! E jelszót gyakorolják a mi derék katonáink, üzve, hajtvva maguk előtt az orosz, a hü szövetséges németekkel.

És fent az orosz minden vonalon. Magyarország, a mi édes magyar földünk hátán már nincs orosz, csak leigazott fogolyképen s az 50.000 elfogott orosz kivül talán mire e sorok napvilágot látnak, újabb tizezreket keritenek be hős, előre törő katonáink.

Gyönyörűséges májusi napsugár fekszi meg a buján zöldelő mezőket, aranyos sugárkévei ott vibrálnak, villódnak a gyöngyvirág-, orgonavirágos levegőben. A tavaszi megújulásra felperdül a vér ereinkben máskor is. De most a májusi nap mellett reánk sütött a dicsőség napja is. Orgona-virágos erdőségeknél, vadvirággal telehintett mezőségeknél virágosabb Magyarország kedve.

Most érezzük, — nem, — bizonyosan tudjuk, hogy az ősi, a pogány Hadur lelke szól hozzánk a májusi napsütésben, tavaszi virágzásban s azt ordítja a fülünkbe ezernyi ágyu százezernyi puskacső torkán keresztül, hogy győzni fogunk s az alattomos, de hatalmas ellenséget pozdorjává zuzzák össze vitéz katonáink.

Igen érezzük, tudjuk, hogy amint a májusi virágok méhében fogadtatott gyümölcs meg fog érni, azonképen a dicsőség napja is megérleli számunkra a teljes diadalt.

Soha nem állottunk katonailag olyan fényesen, mint most, mikor több száz kilométeres fronton fut a muszka, mikor a gorlicai győzelemet megfizettünk a przemysli veszteségért. Az eddig 50.000 muszkafogoly mellett tizezerszámra fekszenek a haltak, akiknek nem nyílik már a gyöngyvirág, akiknek nem hoz gyümölcsöt a nyár. És tizezerszámra szállítja a futva menekülő orosz sersg a sebesülteket.

Mikor majd lezárjuk a gorlicei győzelem számadásait, akkor nyilvánvaló lesz, hogy ugyancsak derekasao megfizettünk Przemysliért.

Addig is türelemmel várjuk a bekövetkezendő

eseményeket, melyek újabb és újabb dicsőséget hoznak a magyar bakára, a magyar honvédre, akik ezt a sok diadalt a mi jóvoltunkért vivják s akiket ezért a fényes hadi tettekért áldjon meg a magyarok Istene. **S—r.**

SOMOSSY LÁSZLÓ**DEBRECZENBEN, KISTEMPLOM-BAZAR.**

Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK. ELŐZÉKENY KISZOLGÁLAS.

— A városi tanács több tagja Budapesten járt s megsürgették élükön Márk Endre polgármesterrel Debreczen legfontosabb ügyeit. Kada Elek Brolly Tivadar a magyar vidéki polgármesterek miótaképei hozták divatba ezeket a budapesti utakat annakidején. Márk Endre polgármester beszámolója az eredményes utról megjelent a helyi lapokban s ez a beszámoló érdekes perspektívát nyújt Debreczen új tanácsának jövőnk munkásságáról. A nem régen még nagy faluból nagy, egyetemi várossá átvedlett Debreczen első sorban az analfabetizmus sötét számokból megrögzített százalékát akarja csökkenteni. A tanfelügyelő panaszkodott a multkor, hogy közel 1000 iskolaköteles tanulónak nem jutott a mult esztendőben iskola. Ime most már bizonyos, hogy ezek a gyermekek sem lesznek elzárva az irni-olvasni tudás legelemibb oktatása elől s a jövő tanévben fedél alá jutnak, zeneoktatásunk fejlesztését is nagy szimpatiaival fogadja a miniszter. Jóakaratu támogatás ígértett meg a legfelsőbb hivatali helye-

ken tűzoltó intézményünk átszervezéseinek fontos munkálataihoz is. Hiszen a debreczeni polgárság vagyónbiztonságát ez az intézmény is elsősorban védi. — A Hortobágy jobban való kihasználása tárgyában tontgs lépések történtek s szép jövődjje biztosított a Zoltai Lajos vezetése alatt álló, kitűnően fejlődő városi muzeumnak is. Teruésztesen mindezen dolgok megvalósításához pénz kell, de a városi küldöttség gondoskodott arról is, hogy a város 3 milliós függőkölcsöne rendeztessék, sőt ez ügyben átruccantak Pozsonyba is. Ime így szedhetők bokkrétába a budapesti ut szép eredményének még szebb virágai.

— **Rákosi Jenő** a legnagyobb magyar ujságíró, aki iskolát teremtett a magyar zsurnalisztikában, publicisztikai működésével elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia Bródy-díját. A hivatalos jelentés, a maga klasszikus, akadémikus fokmérőjét feltolta a legmagasabb számig, amely az abszolút irodalmi értéket mutatva, kimondván, hogy az alkotmányát visszaszerzett Magyarország legnagyobb publicisztája Rákosi Jenő, akinek e téren nem akadt eddig méltó versenytársa. Jóleső örömmel vettük a Rákosi Jenő kiváló kitüntetésének hírért, mely minden magyar ujságírónak örömapot szerzett, miután a művészivé kiczellált, becsületes magyar hírlapírásnak atyamestere ő s babérkoszorujából jut egy-két levelecske annak a magyar sajtónak is, amelyet évtizedeken keresztül ő irányított, melynek tónusát ő szabta meg. Rákosi Jenőt gyönyörű, emlékedett hangu átiratban üdvözölte Márk Endre polgármester is, városunk egész közönsége nevében: A nagy magyar író, esztétikushoz küldött sok ezernyi üdvözléshez a „Debreczeni Szemle” is küldi a maga szerény, egyetlen virágszálát, további klasszikus írói működéséhez sok életerőt, munkakedvet kívánva.

— **Debreczeni katonáink** dicséretével vannak telve a debreczeni ujsághasábok. Minden egyes név nemcsak az időleges napi hangulatoké immáron, hanem a hadi történelemé. Maga, dicsőségesen uralkodó ősz királyunk is leült íróasztalához s levelet irt a 39-ik gyalogezred bakáihoz. Így meséli ézt a városban a mi piros hajtókás bakáink. Hát úgy áll a dolog, hogy igenis a király nagyon meg van elégedve az ő házi (mert részben bécsi) ezredével s a főparancsnok utján csakugyan megdicsérte az ezredet. De a hármashonvédek sem maradhatnak ki a dicséretből. Guha ezredes a 3. népfelkelő honvédezdred daliás, izig-vérig katona ezredparancsnoka magasabb rangot és fontosabb megbizást kapott. Bucsuzó napiparancsa igazolja, hogy a debreczeni honvéd népfelkelő katonák is a legvitézesebbül verekedtek. Az unokák méltók a nagyapákhoz, akik Debreczen alatt szálltak szembe a Nagy Sándor halmánál a muszkával. Szóval a debreczeni közös bakák, hármashonvédek egyaránt fényes, aranybetűkkel irták be nevüket a világháboru krónikájába. Büszkeséggel tekintettünk e héten az elvonuló csapatokra, pompás felszerelésükre. Ilyen fiukkal, ilyen felszereléssel nem is kéielkedhetünk a legfényesebb dalban.

— **Nagy József pénzügyigazgatót**, királyi tanácsost sulyos csapás érte. Zseniális, nagyon kedves,

szeretreméltó fia, Zoltán igazán életé tavaszának szép virágos korszakában meghalt. Mindössze 18 éves volt s legelső tanulója volt az örög kollégium nyolcadik gimnázialis osztályának. A méjed sujtott szülő gyászában az egész város közönsége osztozkodott.

— **A második hadikölcsön** jegyzése aktuális lett. A haza újból polgáraihoz fordul. Pénzt kér a háborúhoz, mely Magyarország szebb jövődjének biztosításáért folyik. Pénzt kér, nem alamizsnaképen, csak nagyon jól jövedelmező kölcsönül Bizonyos, hogy a haza nem fog csalódni feltevéseiben s hogy a második hadi kölcsönnek éppen olyan eredménye lesz, mint az elsőnek. E-re vonatkozólag ajánljuk olvasóink figyelmébe a lapunkban közölt felhívást. Legcélszerűbben lehet jegyezni hadikölcsönt az Általános Hitelbank fiókjánál (Szentanna utca 1. szám, I. emelet).

— **A fővárosban**, — lehetlen emberek rossz híreket terjesztenek Debreczenről. Már a múlt években százezrekre menő kárt okoztak egyesek a tifusz hírek terjesztésével s most majdnem megisméltődött az eset. A városi sajtóiroda utján a főorvos erélyesen megcáfolt a szállingó hírt. A katonáknál előfordult egy megbetegedés, de járványról szó sincsen.

— **Asszony nélkül**. Ha ez az ember komolyan gondolkodik a háborúról, sok érdekes dologra jön rá. Így például az is csak a mélyen gondolkodó embernek jut eszébe, hogy a mi fiaink a háboruban asszony nélkül élnek. Elmúlt egyik hónap a másik után és ez a sok huszéves és harmincéves és negyvenéves ember mind asszony nélkül van. Mennyi csókot mulasztanak a világon a férfiak ajkai. Hány millió csók marad el, hány és hány? A csillagos ég jut eszembe és tenger csupa virágból, viz helyett virágok hömpölyögnek végtelenül. És a karok mennyi drága, gyönyörű félkör-alaku mozdulatot mulasztottak, az ölelést. És mennyi gyöngéd mozdulata, érintése marad el a kezeknek, hajnak megsimítása, kézfogás, az áll hízegző megcsipése, tréfás apró veregetések, minden. És mennyi hangot mulasztanak a férfiak ajkai, suttagást, gügyögést, mennyi fájdalmas és édes sóhajt, és mennyi szót, mennyi szót, ami a nőnek szól, és mennyi hízegést, mennyi bókot, mennyi hazugságot és mennyi őszinteséget, mennyi szépséget és mennyi durvaságot, mennyi cicázó kedves bolondságot és mennyi indulatos orditást, a boldogságnak és a féltékenységnek mennyi szava maradt el és mennyi zokogás. Szerelem nélkül vannak itt a férfiak és megvannak. És hétről-hétre mindig kevesebbet beszélnek nőről, szerelemről. A kalandok, ifju emlékek, huncut adomák mindig ritkábbak lettek, fogynak, kimaradnak, az esti lefekvésnél puszta szobában; szalmán a tűz mellett, vagy a mezdön a sátor alatt. Nő és szerelem nélkül élnek és mégis megvannak. Mert az ember végül is mindent megszokik. Azt is, hogy nő nélkül élje az életét. A keserves életét.

x **Janátka Alajos virágkereskedése**, mely 20 év óta áll fenn Debreczenben; nagy gondot fordít arra, hogy a közönség minden szezonban megkapja a maga divatos virágait. Legolcsóbb, legszolidabb beszerzési forrás, művészi kivitelű csokrokban, koszorokban, cserpes és kiültendő virágokban. Piac-utca 59. Telefon 8—44. szám.

A második magyar hadi kölcsön.

A hosszan elhúzódó háboru szükségessé teszi, hogy a hadi szükségletek zavartalan ellátása céljából új hadi kölcsön bocsátassék ki. E szükségletek fedezésére a pénzügyminiszter az első hadi kölcsön címleteinek megfelelő, 6%-kal kamatozó járadékkölcsön kötvényeket és ezzel egyidejűleg 5 $\frac{1}{2}$ %-os járadékkölcsön-kötvényeket bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminiszter tehát ezuttal is közvetlenül fordul a közönséghez, miní ez legutóbb a Német-birodalomban is történt és a kibocsátás összege a nyilvános aláírás eredménye alapján fog megállapítást nyerni.

Az aláírás f. évi május 12-től 26-ig bezárólag fog megtartatni.

Aláírási helyekül szerepelnek az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postatakarékpénztár és közvetítő helyei a Magyar Államias Hitelbank s az összes többi számottevő hazai pénzügyintézetek.

A kibocsátásra kerülő és 6% kal kamatozó kölcsönkötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért;

a) ha az aláírásakor az egész aláírt összeg befizetettik, 97 K 50 f ben;

b) ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes (részletekben történő) fizetési módozat vétetik igénybe, 98 K-ban állapítottat meg.

Az 5 $\frac{1}{2}$ %-kal kamatozó kölcsönkötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért:

a) ha az aláírásakor az egész aláírt összeg befizetettik, 90 K 80 f-ben;

b) ha pedig kedvezményes (részletekben történő) befizetési módozat vétetik igénybe, 91 K 20 fillérben állapítottat meg.

A 6%-os kölcsönnél a legkisebb jegyezhető összeg 50 K, az 5 $\frac{1}{2}$ %-os kölcsönnél 100 K.

A második hadi kölcsön 6% os típusu kötvényei 1915. május 1-től kezdődőleg és minden év május 1-én és november 1-én lejáró utólagos részletekben kamatoznak, tehát az első szelvény 1915. november 1-én esedékes. A folyó évi május hó 1-től az aláírás napjáig járó folyó kamakat azonban az aláírónak nem kell megtérítenie.

Az 5 $\frac{1}{2}$ % os típusu kötvények pedig 1915. június 1-től kezdődőleg és minden év június 1-én és december 1-én lejáró félelvi utólagos részletekben kamatoznak. A kamatfizetés folyó évi június 1-ével kezdődik, tehát az első szelvény folyó évi december hó 1-én esedékes.

Mindkét típusu kötvényre az aláírt összegek az aláírási helynél fizetendők be és az aláírási áron felül az aláíróval szemben sem folyóamat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

Ha az aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával az egész aláírt összeg befizetendő.

A 100 koronát meghaladó aláírásoknál a részletekben történő befizetés kedvezménye igénybe vehető, az aláírás alkalmával azonban az aláírt összeg 10%-a biztosítékképen leteendő és pedig a m. kir. állampénztáraknál és adóhivataloknál, a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalainál, továbbá az 1898 : XXIII. t.-cz. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezethnél készpénzben, a többi aláírási helynél pedig vagy készpénzben, vagy olyan értékpapirokban, ame-

lyeket az aláírási hely elfogadhatóknak tart. A részletek pedig a következőkép fizetendők:

a jegyzett összeg	25%-a	legkésőbb 1915. június 8-ig,
" " "	25%-a	" " " 1915 június 18-ig,
" " "	25%-a	" " " 1915 június 28-ig,
" " "	25%-a	" " " 1915 július 8-ig.

A teljes befizetés megtörténte után az aláírási hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszadjja.

A jegyzés céljaira szolgáló nyomtatvány-ürlapok az összes aláírásr helyeknél díjtalanul kaphatók. Ily nyomtatványok hiányában az aláírás levélileg is eszközölhető.

A befizetés alkalmával az aláíró fél az aláírási helytől pénztári elismervényt kap, amelyek a fél kívánatára 1915. június 14-től kezdve a m. kir. pénzügyminisztérium részéről kiállított ideiglenes elismervényekre fognak kicseréltetni.

Az 5 $\frac{1}{2}$ %-os kölcsönnel zárolásnak helye nincsen, a második hadi kölcsön 6%-kal kamatozó kötvényei azonban zároltan is jegyezhetőek lesznek és az aláíró, aki az általa jegyzett kötvényeket zárolja és a zárolást öt és fél éven át fel nem oldja, azt a jogot nyeri, hogy az 5 $\frac{1}{2}$ évi időszak utolsó évnegyedében, legkésőbb 1920 november 1-én a kötvényen alapuló követelését e naptól számított egy évre névértékben leendő visszafizetésre felmondhatja. A m. kir. kincstár köteles az ilykép felmondott kötvényeket legkésőbb 1921 november 1-én névértékben visszafizetni. A zárolásból kifolyólag az aláíró felet költség nem terheli.

Zárolásnak csak 1000 K-át meghaladó összegű jegyzéseknél van helye.

A m. kir. pénzügyminisztérium fentartja magának azt a jogot, hogy előre közzeendő 3 havi előzetes felmondás mellett ugy a 6%-os, mint az 5 $\frac{1}{2}$ %-os kölcsönt egészben vagy részben, névértékben visszafizethesse, azonban az esetleges felmondás a 6%-kal kamatozó kötvényekre nézve **1921 május 1-jét** megelőző időre, az 5 $\frac{1}{2}$ %-kal kamatozó kötvényekre nézve pedig 1925 június 1-ét megelőző időre nem fog eszközöltetni.

A kölcsönre történő befizetésekre a moratórium alá nem eső betétek — a felmondási határidő betartásával — korlátlanul igénybe vehetők.

Azok, akik a befizetésre moratórium alá eső betétjüket kívánják igénybe venni, annál az intézetnél vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy cégnek közvetítésével tartoznak jegyezni, amelynél a betét el van helyezve.

A kibocsátandó kötvényekre és pedig ugy a szabad, mint a zárolt darabokra, az Osztrák-Magyar Bank és a m. kir. hadi kölcsönpénztár e járadékkötvényeknek kézi zálogul lekötése mellett, a névérték 75%-áig a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon nyujtanak kölcsönt. Ez a kedvezmény legalább 1916. július 8-ig marad érvényben.

A második hadi kölcsön előnyös feltételei, a pénzügyi kedvező helyzete és annak felismerése, hogy a kölcsön jegyzésében minél nagyobb részvtétel az aláírók magánérdekei mellett a közérdeket is nagy mértékben szolgálja, biztosítékai annak, hogy a kölcsön jegyzésének eredményében az ország közgazdasági ereje épolympozánsan fog megnyilvánulni, mint az első hadi kölcsön alkalmával.

APOLLO MOZGÓSZÍNHÁZ

Szerdán és Csütörtökön délután
5 és 7 órakor félhelyárral.

Szenzációs ujdonság

A BŰNÖS ANYA.

Dráma 3 felvonásban.

Remek kísérő műsor.

Nem fáj a feje másnap, ha

„LITKE” pezsgőt iszik

Hadbavonultakról

felvételek, nagyítások művészi kivitel-
ben eszközölhetők

NÉMETHY műtermében,
Piacz-utca 42. szám alatt.

TÖRLEY

TALISMAN · CASINO · RÉSERVÉ

Alföldi Takarékpénztár Debreczenben.

Piac-utca 16. szám saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Be-
tétállomány nyolcmillió korona.

Érdekközösségben a Pestl magyar kereskedelmi bankkal.

ÜZLETÁGAI: Takarékbetétek, csekkszámok, Váltószámítás, törlesztéses
és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások,
hitellevelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját ár-
raktár, Safe-deposit (magánletépkészít).

Affiliát intézetek: Kábai takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdúnánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámpércs.

Ha a harctéren levő hozzátartozó-
jának nagy szíveséget akar tenni,
azonnal küldjön neki egy tubus

„LYPTOL”-t,

mely ragályos betegségeket terjesztő
tetvek és más férgek ellen a legjobb.
Ára 1 korona.

Főraktár: Dr. Szelényi Árpád gyógyszerésznél Debreczen,
Piacz-utca 30. szám. „Kosuth” patika.

Magyarországon egyik legrégebbi,
legjobb és legolcsóbb lap az immár
negyvenhetedik évfolyamban levő

„Debreczen”

Előfizetési ára helyben negyedévre 2 K 50 fill.
Megrendelhető a kiadóhivatalban: Debreczen,
Darabos-utca 7. szám alatt. Telefonszám 4-12.

Hirdetéseket a legjutányosabb árban vesz fel.

Horovitz Zsigmond könyvnyomdája Debreczen, Darabos-utca 7. szám.